

**АКТУАЛИЗИРАН ОБЩНСКИ ПЛАН
ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САДОВО**

ЗА ПЕРИОДА 2017-2020Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	4
I. УВОД	5
1. ЦЕЛИ, ОБХВАТ И ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА.....	5
2. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ.....	6
3. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА.....	6
4. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ.....	8
II. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА	10
1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА / ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА	10
1.1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ, ОБЩА ПЛОЩ.....	10
1.2. РЕЛЕФ.....	13
1.3. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ.....	14
1.4. КЛИМАТ.....	14
1.5. ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ.....	15
1.6. ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ И ПОЧВЕНО ПЛОДОРОДИЕ.....	16
1.7. ФЛОРИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ.....	16
1.8. ФАУНИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ.....	17
1.9. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	17
2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА	18
2.1. ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	18
2.2. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ.....	26
2.3. ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА.....	30
3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ	35
3.1. ДЕМОГРАФСКИ АНАЛИЗ.....	35
3.2. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ПАЗАР НА ТРУДА.....	40
3.3. ОБРАЗОВАНИЕ.....	45
3.4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ.....	49
3.5. СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ.....	52
3.6. КУЛТУРА.....	55
3.7. ИСТОРИЧЕСКО И ЕТНОГРАФСКО НАСЛЕДСТВО.....	57
3.8. СПОРТ.....	57
4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА	59
4.1. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	59
4.2. УРБАНИЗАЦИЯ.....	64
5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ	66
5.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	74
5.2. КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ.....	67
5.3. ПОЧВИ.....	68
5.4. ШУМ.....	69
5.5. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА.....	69
5.6. ЗЕМЕТРЪСНА АКТИВНОСТ.....	69
6. SWOT-АНАЛИЗ	71
7. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САДОВО.....	77
8. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА.....	84

9.ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР.....	96
10.ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА.....	100
11.ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ.....	110
12.ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР.....	114

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Областна стратегия за развитие
РПР	Регионален план за развитие
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейската комисия
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ПЗРР	Правилник за приложение на Закона за регионалното развитие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ПМС	Постановление на министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
ОП	Оперативна програма
ЮР	Югоизточен район
ДВ	Държавен вестник
SWOT анализ	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите
СФ	Структурни фондове
КФ	Кохезионен фонд
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
РМС	Решение на Министерски съвет
ОП "РР"	Оперативна програма "Регионално развитие"
ОП "РЧР"	Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ОП "ОС"	Оперативна програма "Околна среда"
ДБТ	Дирекция бюро по труда
ЕТ	Едноличен търговец
ИФТ	Индикативна финансова таблица
ДФЗ	Държавен фонд земеделие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МОН	Министерство на образованието
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
ОА	Общинска администрация
ОбС	Общински съвет
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ПКС	Професионално – квалификационна степен
ТБО	Твърди и битови отпадъци
ТСБ	Териториално статистическо бюро

УВОД

Общинският план за развитие на община Садово за периода 2014 – 2020 г. е приет с решение на Общинския съвет на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА и чл. 14 от ЗРР. Общинският план за развитие на община Садово за периода 2014 – 2020г. (ОПР) е водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности, ресурси и потенциал на общината.

Подготовката и разработването на ОПР е съобразено със следните насоки и изисквания:

- съответствие на плана с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
- координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- методологическите работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки;
- спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

1. Цели, обхват и законодателна рамка

Планът е разработен съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР) и Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020), Общински Планове за развитие (2014-2020) одобрени със Заповед No РД-02-14-2402/22.11.2011г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството. От една страна той е отражение на социално – икономическата реалност, а от друга – съдържа обществения възглед за

бъдещото развитие на общината и района, в него са интегрирани вижданията на местните жители за подобряване качеството на живот. Той очертава средносрочната перспектива за социално, икономическо, инфраструктурно и екологично развитие на общината. ОПР е съобразен с националната политика за регионалното развитие и бюджетните планове на Европейския съюз. Той е основополагащ, стратегически, динамичен документ и е важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия.

2. Период на действие

Периодът на действие на актуализирания Общинския план за развитие е 4 години и съвпада с периода на действие на Областната стратегия за развитие на област Пловдив, Регионалния план за развитие Южен Централен район и с периода на програмиране на помощта от Европейските фондове. Освен хармонизацията на целите и приоритетите в контекста на регионалната политика на ЕС, съответствие е постигнато и по отношение на методите за управление, наблюдение, оценка, а също и при изготвянето на индикатори за отчитане на постигнатите резултати и въздействие от прилагането на мерките и изпълнението на ОПР.

3. Стратегически рамка

Актуализацията на Плана е изготвен на база актуалното социално – икономическо състояние и потенциал на общината и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския Съюз (ЕС) и националните цели и приоритети за регионално развитие.

Основните задачи на плана за развитие на община Садово, формулирани при неговото изготвяне са:

1. Актуализиране на дефинираните стратегическите цели за развитието на общината за периода до 2020 г.;
2. Актуализация на стратегията за постигане на тези цели, чрез префурмолиране на основните приоритетни направления, мерки и проекти;
3. Актуализация на институционалното и финансово осигуряване на плана;
4. Мобилизиране на собствените и привличане на външни ресурси за постигането на мотивираните цели;

5. Въвличане на всички заинтересовани страни към изпълнението на заложените мерки за разширяване социалната основа на стратегическото планиране и демократизацията на управлението.

Основен акцент в ОПР на община Садово се поставя върху инфраструктурата, развитието на конкурентноспособна икономика, с акцент върху селското стопанство, малките и средни предприятия (МСП), опазването на околната среда и културните ценности.

Друг акцент е развитието на човешките ресурси, като една от главните посоки е качеството на образованието. От една страна, то е фактор, който е определящ за конкурентността на местната икономика и качеството на живот. От друга страна, именно чрез качеството на своя продукт образователната система се конкурира на българския и на европейския пазар на труда. По този начин се формира и конкурентен човешки и трудов ресурс, което е от стратегическо значение за развитието на общината.

Плана за развитие отразява духа на приетите договорености с ЕС на Република България в гл. 21 – Регионална политика, в която е отделено специално внимание на селските райони.

Планът има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия и фактори.

Общинският план за развитие на община Садово съответства на Националната стратегическа референтна рамка и Оперативни програми 2014 - 2020: Развитие на човешките ресурси, Региони в растеж, Добро управление, Иновации и конкурентноспособност, Околна среда и Наука и образование за интелигентен растеж, Националната стратегия за регионално развитие, Регионалният план за развитие на Южен Централен район, Областната стратегия за развитие на област Пловдив, секторни и местни стратегии и планове в областта на околната среда, енергийната ефективност, ВЕИ и други.

Методика и източници на информация

Методиката на работа по Общинския план за развитие (ОПР) е основана на системен и структуриран подход. Това е характерно и при използване на информационните източници. Този подход позволява голяма част от информацията да е подчинена на общ стандарт и да е сравнима.

Сравнителният подход е направен на три нива, което е правило, следвано от екипа, и реализирането му зависи от това, доколко е достъпна информацията по съответните показатели на всяко от нивата.

Нивата на сравнителен анализа са:

- Между общините в Област Садово и Пловдив;
- Ниво Община – Област;
- Ниво Община - Южен Централен район за планиране.

В определени случаи са използвани сравнения на вътрешно общинско ниво, за да се открият особености и възможности на отделни райони в общината.

При подбора на източници на информация са отчетени предимствата и недостатъците на отделни информационни масиви, и за това е избран по-сложният подход - да се използват различни по своя статут и произход източници, което позволява създаването на обективна картина на общината като цяло, и на развитието на отделни сектори.

4. Процес на актуализиране

Основните източници са:

- Официални статистически данни от Териториално статистическо бюро - Пловдив, Бюрото по труда, Областна и Общинска служби по земеделие, РИОСВ- Пловдив и други институции;
 - Данни и документи на общинска администрация Садово и Общински план за развитие на общината 2013 – 2017 г.;
 - Официални справки ;
 - Данни от населените места в общината;
 - Информация от конкретни икономически и други организационни структури;
 - Собствени източници и анализи;
 - Интернет сайтове на Общинска администрация - Садово, Структурните фондове на ЕС в България, НСИ, Агенция по заетостта, Оперативни програми и др.
- Данните в таблиците и анализът са с източник изданията на НСИ. Там, където има изключения източниците са посочени на конкретното място.

Организация на документа

За структурата и организацията на документа са важни няколко неща:

- Анализите и информацията, пряко свързани с целите на плана са включени в изложението на основния документ.
- Приложенията съдържат информация, която има пряка връзка с основния документ, но може да служи и като справочен апарат, включително и за допълнителни анализи.

Логиката на изложението естествено следва модела: Ключови факти – Анализи и изводи – Приоритет и връзка с него. Стратегическите виждания са представени както в съответния раздел, така и в частта с формулираните приоритетни посоки за развитие.

Този документ има **отворен характер** и това е естествено. Той не изчерпва всички посоки на развитие – в най-добрия случай се дават отправни точки. Очакването е, че те ще послужат за изграждането на съответни фирмени, кооперативни или институционални програми за развитие.

Условия за реализиране плана за развитие на общината

Процесът на реализация на ОПР на община Садово има няколко аспекта.

ОПР става елемент на политиката на Общинското ръководство. Той е инструмент, който управлението на общината използва за постигане на формулираните стратегически цели.

ОПР е средство, което е в полза на действащите в общината икономически субекти. Те изграждат своите фирмени стратегии, стратегии за развитие на кооперациите и други планове, като могат да се ръководят от посоките на общинското развитие. Планът е още едно средство за успешно управление на местните икономически субекти – от личните стопанства и малки ферми, до по-големите фирми и кооперациите, като разбира се, ОПР не е достатъчно условие за този успех.

Това е важен документ за външните инвеститори – както чуждестранни, така и от други райони на страната. Те могат да реализират по-успешно своите бизнес планове, ако ги съобразят с плана за развитие на общината. Планът е важен елемент и в самия процес на привличане на външни инвестиции.

Духовната и културна сфери, включително образователните институции стават основни проводници и поддръжници на този план за развитие. Те трябва да възприемат себе си като важен партньор в процеса на реализация и осведомяване на общността за смисъла, мисията и целите на ОПР.

Планът за развитие е резултат от работата с местната общност и различни заинтересовани групи. Самият план е и форма на диалог с общността, което го прави

естествен продължител на желанията и стремежите на хората. А това е необходимо условие за неговата реализация.

Всички тези условия са основната движеща сила, която прави възможно постигането на целите, заложи в плана. В процеса на реализация от съществено значение е съдействието на държавата и политиката на ЕС, което е генерално условие, без което една териториална единица не би могла да извърши голям напредък в развитието си.

Държавната политика е определяща в национален план за действието на фактори като условия на бизнес-средата и инвестиционния климат, състоянието на природната среда, качеството на нормативната уредба.

Финансиране на дейностите

Предвидено е основните структуроопределящи инвестиционни проекти в развитието на общината да бъдат финансирани от фондовете на Европейския съюз. Важен финансов инструмент са структурните фондове и ЕЗФРСР. Средствата от тези фондове се разпределят на базата на проектна готовност и качество на проектите, както и на възприети от ЕС принципи. В основата им са **концентрацията или фокусирането** върху конкретни приоритети, което да гарантира, че средствата ще се използват точно за набелязаните цели. Държавните, но и общинските власти са длъжни да възприемат и принципа на **партньорство**. Специално внимание в плана се отделя на сътрудничеството и съвместните действия на мрежа от субекти (общини, НПО и / или фирми), така че усилията да доведат до значими резултати.

Една от основните цели на ЕЗФРСР е **развитието на селски райони**, което е особено важно за Община Садово.

Не на последно място за успешно финансиране е задължително мобилизирането на собствените ресурси – финансови и човешки. Защото финансирането е винаги съвместно, независимо че общините участват често с миноритарен дял – особено в по-големите проекти.

От съществено значение в процеса на финансиране е проектния капацитет на общината – способността да се разработват и представят качествени проекти. За изграждане на този потенциал общината следва да положи специални и целенасочени усилия.

I. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

1. Обща характеристика / профил на общината

1.1. Географско положение, граници, обща площ

Като част от Южен централен район община Садово попада в югоизточната част на Пловдивска област. Заема площ от 192,9 кв.км, които представляват 3 % от територията на областта и 0,17 % от територията на страната. Землището ѝ граничи на изток с територията на община Първомай, на север с общините Марица, Раковски и Братя Даскалови, на запад с общините Пловдив и Родопи, а на юг с община Асеновград.

Център на общината е гр.Садово обединяващ икономическите, административните и културно - просветни функции и 11 села – Ахматово, Богданица, Болярци, Караджово, Катуница, Кочеве, Милево, Моминско, Поповица, Селци и Чешнегирово. Населението на Общината възлиза на 15 604 жители. Градът е в близост до р. Марица, на 18 км източно от гр.Пловдив. Природните ресурси и географското положение са едни от важните фактори, оказващи влияние върху развитието на общината. Положителна роля има благоприятното геостратегическо положение по отношение на основните потоци от стоки и пътници.

Община Садово се намира в източната част на Пловдивско - пазарджишкото поле на Горнотракийската низина и принадлежи административно към Пловдивска област и Южен централен район за планиране.

До 2005 год. общината попада в категорията изостанал селски район . След 2006 год. до сега, според определящите статистически показатели тя е в групата на районите извън обхвата на целенасочено въздействие.

Разположението на община Садово в най-активната част на Южен централен регион, преминаването през нейната територия на европейския магистрален път Е-80 и железопътното направление СЕ-70, свързващи Западна Европа с Близкия Изток и Азия, /добрата транспортна достъпност до всички части на страната/, развиващият научно - изследователска и производствена дейност Институт по растителни и генетични ресурси - Садово, непосредствената близост до гр.Пловдив и попадането на част от общината в една от осите на активно влияние на Община Пловдив, както и предприемчивостта на местния бизнес са предпоставките, които ще продължат да благоприятстват социално-икономическото ѝ развитие.

Наред с това разпокъсаното, ниско ефективно земеделие, недостатъчно развитите канали производство - реализация, разрушените икономически зони около населените места, незадоволителното състояние или липсата на инженерна и подлежащата на рехабилитация социална инфраструктура, високото равнище на безработица, влошената демографска характеристика се явяват проблемите, които стоят пред превръщането на общината в място привлекателно за живот и развитие.

Селищна мрежа

В общината са разположени дванадесет населени места, с общо население по данни на НСИ – Преброяване на населението 2016 - 14773, от които :

- Един град – Садово с население 2 600 души, обединяващ икономическите, административните и културно - просветни функции;
- Едно село – *Болярци* с население над 2 500 души;
- Едно село – *Катуница* с население над 2 000 души;
- Три села – *Чешнегирово*, *Поповица* и *Караджово* с население между 1000 и 2000 души;
- Четири села – *Милево*, *Богданица*, *Кочев* и *Селци* с население между 500 и 1000 души;
- Две села – *Моминско* и *Ахматово* с население между 200 и 500 души.

Съгласно данни на НСИ от 2017г. общата територия на Община Садово е в размер на 192858 дка, от които земеделската земя е 159 939 дка, в т.ч. обработваема 135 611 дка и поливна 64 097 дка, а горската възлиза на 6073 дка.

Експлоатацията на останалата територия е свързана с транспорта и инфраструктурата, водни течения и водни площи, населени места и т.н.

1.2. Релеф

Ситуирана в Тракийското поле, с координати $49^{\circ} 9' N$ и $24^{\circ} 57' S$ и надморска височина 150 - 160 м., общината попада в оградена от планини и възвишения територия, които с полето формират една голяма коритовидна морфоструктура. Тези оградни планини са от северозапад Същинска и Сърнена Средна гора, на изток са Чирпанските възвишения и възвишенията на Драгойна и Мечковец, от юг полето е оградено от склона на Родопи, от запад са източните склонове на Рила.

Община Садово се намира в Маришката разломна зона и е с геоложка възраст горна креда. От процесите с внезапно действие е характерна високата земетръсна активност за региона, която се обуславя от силно разломената основа на Горнотракийската депресия, нейният клеткообразен строеж и движенията на земната кора, протичащи с различна скорост. Съгласно прогнозното сеизмично райониране на България, проучваният район попада в област с девета степен на сътресяемост за 1000 годишен период. При евентуално силно земетресение може да се очаква възникването на вторични неблагоприятни инженерно - геоложки явления и деформации в земната среда, допълнителни напуквания и разрушения на сгради и съоръжения, които не са фундирани в съответствие с изискванията за земетръсната активност на района.

Община Садово се характеризира с равнинен и хълмист облик на ландшафта, слабо разчленен и заоблен, което определя релефа като спокоен. По-голямата част от територията на общината е със слаб наклон от юг на север към поречието на р. Марица и е заета от земеделски земи. Останалата площ предимно в югоизточната част е доминирана от хълмове и падини с преобладаваща дървесна и ливадна растителност. Ориентацията на склоновете, падините и възвишенията, теченията на реките, разположението на равнинните площи, предопределят възникването на населените места, тяхната застройка, нейната плътност, ориентация и характер, ориентацията на уличната мрежа, наличието или отсъствието на растителност, водни площи, изкуствени покрития и т.н.

1.3. Полезни изкопаеми

Територията на общината е бедна на рудни и нерудни полезни изкопаеми. Разполага единствено с инертни материали – пясък и баластра.

1.4. Климат

Община Садово попада в климатичния район на Източна средна България, умерено - континентална подобласт на Европейско - континенталната област. Климатът е преходно-континентален със средиземноморско влияние.

Пловдивското поле, в което попада общината, е формирано като класическа алувиална низина от река Марица и нейните притоци. Оградеността му с планини от юг на север и запад и откритостта на изток – югоизток определя пловдивския въздушен басейн и обуславя спецификата на физическите процеси в него. Специфични особености на термичния режим са честите преходи на температурите на въздуха през 0°C , малкия брой на студените дни през зимата и значителен дял на сухите дни през лятото /35–45% от дните през юли и август/.

В община Садово зимата е сравнително мека и топла. Средният годишен брой на дни със снежна покривка е 32,4 дни, валежите от сняг не са обилни. Отрицателни стойности на температурата се постигат още през декември, а средната минимална температура за януари е в границите от -4.4 до $-5,0$ градуса, Средната януарска температура е от $-1,5^{\circ}\text{C}$ до $+1^{\circ}\text{C}$. Пролетните температури на въздуха сравнително бързо нарастват, достигайки средни стойности $10-12^{\circ}\text{C}$, а максимални до $23,0^{\circ}\text{C}$. Още по-бърз е прехода към типично летните температури. Средната юлска температура е $23 - 24^{\circ}\text{C}$, а максималната лятна достига до 42°C . В гр. Садово на 5.VII.1916 година е измерена най-високата за страната максимална температура от $45,2^{\circ}\text{C}$. През есента се наблюдава спад по отношение на средните месечни температури с около 11°C .

Средната годишна температура за общината е $12,3^{\circ}\text{C}$, относителната влажност е 71,2%, а средното атмосферно налягане – 997,5 hPa. Средната продължителност на слънчевото греене / в часове/ е едно от най-големите в страната

– 2293,8 часа за годината, като през юли то достига 330,3 часа, а най-ниско е през януари – 81,7 часа.

Особеностите на местния ландшафт в тесни граници обособяват зони с микроклимат, обхващащи поречията на реките и микроязовирите където благодарение на въздушните течения и изпаренията от водната площ през горещите летни дни влажността на въздуха се увеличава с 10-15 % , а температурите се понижават с 3-4 градуса.

Пловдивското поле е район с орографски предопределени ниски стойности на валежите. Данните предоставени от станция Садово показват, че главният максимум на валежите е през май-юни, вторичният през декември; главният минимум е през август, а вторичният -през февруари. Общото годишно количество на валежите от 551мм е недостатъчно за развитие на земеделско производство при не поливни условия.

Вятърът е климатичен елемент с изключително значение за естествената вентилация на въздушния басейн на всяко селище. Градиентът на скоростта във височина е различен, в зависимост от термодинамичната стратификация на атмосферата в определен момент. Данните предоставени от станция Садово се отнасят за височина от 10м. и налагат извода, че не винаги може да се разчита на естествената вентилация на въздушния басейн над разглеждания регион.

Таблица 1: Средна месечна скорост на вятъра в м/с

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	год
1,3	1,6	1,4	1,6	1,3	1,1	1,1	1,1	1,0	0,8	1,0	1,1	1,2

Източник: Община Садово

Средната месечна скорост на вятъра се изменя от 0,8 до 1,6 м/с, като средногодишната стойност е 1,2 м/с. В гр.Садово доминиращият западен вятър достига до 4,5м/с. В същата станция е установено, че в 95% от случаите с вятър скоростите са в диапазона 0 – 5м/с, в 4,4% от случаите скоростта е между 6 и 9м/с и едва 0,5% - над 10-13 м/с. Разработките за повтораемост на вятъра по скорост показват, че 50% обезпеченост имат стойностите 1,1 м/с средно месечно.

1.5. Води и водни ресурси

През територията на община Садово преминава р.Марица, представляваща основна отточна артерия. Други по - значими открити водни течения са р.Чая и р.Черкезица. Средногодишното водно количество на р.Марица в региона е 70,6 куб.м/сек. Терасата на р.Марица се ползва за водоснабдяване на част от населението и промишлените предприятия на територията на общината. Реките са категоризирани като водоприемници II категория и се използват за напояване. Напояването се осъществява от повърхностни и подземни води, като около 45 % от обработваемата земя се полива. На разглежданата територия е изградена напоителна система, която създава предпоставки за интензивно развитие на земеделието и животновъдството.

Водни площи :

1. Микроязовири – в населените места – с. Моминско с площ – 206,423 дка, с. Кочево с площ - 226,106 дка и с. Богданица с площ – 49,100 дка;
- 2.Водоеми - в с. Караджово – 28,006 дка, с. Богданица – 18,278 дка, с. Ахматово – 19,375 дка, с. Болярци – 54,537 дка, с. Катунца – 15,880 дка, с. Чешнегирово – 132,693 дка – собственост на “Напоителни системи” АД.

1.6. Почвени ресурси и почвено плодородие

Община Садово попада в преходната геоморфоложка област на Средна България. Почвите са формирани под влияние на южната ксеротермална лесостеп и температурно-водният им режим е мезо - ксеричен (топъл и сух).

Видовете почвите в община Садово са: канеловидна смолница - в Садово, Чешнегирово, Поповица , Милево, Селци, Моминско, Караджово; ливадно-канелени в с. Катунца, излужени канелено-горски Селци, Богданица, Чешнегирово, Ахматово, Болярци , ливадно чернозем- смолници Кочево, канелено - подзолисти и ерозирани излужени - канелени Садово и Катунца, а по поречието на река Марица са разположени алувиално-ливадни почви .

1.7. Флористично разнообразие

Почвената покривка в областта на Горнотракийската низина е силно повлияна от характера на релефа, от естеството на геоложката основа и от особеностите на биоклиматичните условия. Тук в най - тясна връзка с разпространението и диференциацията на почвите стои разпределението на оцелелите естествени растителни

видове. Покрай река Марица и нейните по-големи притоци речните акумулативни наслаги се съпровождат с алувиални почви. При тяхното разпространение се наблюдават локалитети с плитки подпочвени води и наличието на условие за образуване алувиално-ливадни или алувиално - блатни почви, съчетани на места със солонци и солончази. освен това тук се наблюдават остатъци от влаголюбива тревна и горска растителност, представена от камъш, върба, топола и елша. Върху неспоените плиоценски езерни седименти негативните земекорни движения, изживяват езерно - блатен стадий и въздействието на средиземноморското климатично влияние са обусловили широкото разпространение на смолниците. Леко нахълмените и дренирани площи в периферията на низината се характеризират с наличието на канелени горски почви и остатъци от сравнително сухолюбива горска растителност. Тя е представена от драка, черен габър, нискорасъл дъб и полски бряст. Като цяло широкият обхват на обработваемите земи в низината обуславя незначителните остатъци от ареала на естествената растителност.

Горски фонд поради равнинният терен на община Садово преобладават широколистни дървесни видове и храсти, които са около 4 500 дка.

1.8. Фаунистично разнообразие

Горнотракийската низина се отличава с твърде редуцирана средноевропейска и преходно средиземноморска фауна. Тук значително стесненият ареал на естествената растителност и широкото разпространение на усвоените от стопанската дейност на човека площи определят незначителната фаунистична населеност. Главни видове, които се срещат в низината са водният плъх, колхидският фазан, розовият скорец, дроплата, полската яребица. Обикновено водният плъх се среща в добре овлажнените площи на оризищата и свързаните с тях напоителни канали. Колхидският фазан обитава запазената на места по-компактна тревна и горска растителност. Освен това той, както и останалите представители на птичата фауна, се срещат в просторните площи на гъсто развитата културна растителност.

1.9. Защитени територии

На територията на с. Катунца се намира вековно дърво - черна топола, с височина 30 м., обиколка 4,50 м., възраст 125 години, находяща се в парцел I - Зеленина

(общинска собственост), кв. 28 по плана на с. Катунца. Тополата е обявена за природна забележителност със Заповед № 657/13.09.1979 год. на КОПС при МС.

Природна забележителност е била и местността "Малките острови", обявени със Заповед № 693/23.07.1987 год. на КОПС при БС с цел за запазване на естествените местообитания на колониално гнездещи птици – малък корморан, нощна чапла, малка бяла чапла и др. Намира се в землищата на селата Милево, община Садово, с. Винаца и с. Мирво – Старозагорска област. Обхваща площ от 57,3 ха. Поради прииждащите води на р. Марица местността "Малките острови" беше заличена.

На територията на община Садово е разположена защитената местност "Мъртвицата". Местността е обявена за защитна с цел да се запази единственото по поречието на р. Марица и във вътрешността на страната естествено находище на бяла водна лилия (*Nymphaea alba*). Намира се в землището на с. Поповица и е на площ от 1,0 ха. Територията се стопанисва и охранява от Кметство с. Поповица под контрола на РИОСВ - Пловдив.

2. Състояние на местната икономика

2.1. Обща икономическа характеристика

Национални показатели

Първият 7 годишен период на България като пълноправна членка на ЕС беше белязан с безпрецедентна за развитието на Европа финансова и икономическа криза. Тя оказва влияние върху икономическото и социално развитие на Общността, както и на отделните държави-членки. Последствията от кризата и за в бъдеще ще оказват влияние върху икономическата стабилност на страната ни.

Таблица 2. Основни макроикономически показатели за развитие на българската икономика в Пловдивска област за периода 2011 – 2015г.

Показатели	Години				
	2011	2012	2013	2014	2015
Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12. (хил.евро)	1 259 572.0	1 340 733.9	1 648 669.2	1 546 359.6	1 592 531.3
Разходи за придобиване на ДМА (хил.лв) 1)	1 462 458	1 709 472	1 554 370	1 639 346	1 772 948
Оборот (хил. лв.)*	16 940 291	18 691 332	19 385 474	20 070 340	22 201 611
Произведена продукция (хил. лв.)*	10 279 628	11 423 573	11 851 412	12 716 566	14 192 106
Добавена стойност по факторни разходи (хил. лв.)*	2 942 361	3 146 844	3 417 547	3 557 383	4 290 340
Относителен дял на предприятията с до 9 заети лица в общия брой предприятия за обл.	91.5	91.7	91.8	91.9	91.9
Относителен дял на предприятията с 10-49 заети лица в общия брой предприятия за обл.	7.1	6.8	6.7	6.6	6.6
Относителен дял на предприятията с 50-249 заети лица в общия брой предприятия за обл.	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
Относителен дял на предприятията с повече от 250 заети лица в общия брой предприятия за обл.	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2

Източник: НСИ

Данните показват, че след сравнително дълъг период на устойчив икономически растеж, в периода 1997-2007 г., през 2008 г. в следствие на настъпилата глобална

икономическа криза България забавя своето развитие, а през 2009 г. влиза в рецесия. Заедно с трудностите пред които се изправя и българския бизнес, намалението на чуждестранните инвестиции има пряко отражение върху нивото на безработица, което започва да се покачва. Въпреки това показателите са далеч от стойностите си преди кризата. Проследявайки реалното нарастване на БВП може да заключим, че то отчита една тенденция за неустойчивост на българската икономика, което под влиянието на външни за страната ни фактори може да доведе до сериозни сътресения, оказващи влияние върху развитието на общините в България.

В пряка връзка с движението на показателя за безработица е и промяната в равнището на доходите. От 2009 г. започва постепенно забавяне в ръста на доходите, което първоначално е по-силно изразено в експортно-ориентираните икономически дейности, а в сектора на услугите забавянето се проявява по-късно. През 2011 г. средният темп на нарастване на заплатите възлиза на 9.1% в номинално и 4.7% в реално изражение (спрямо 2010 г.). В публичния сектор номиналният ръст на средната работна заплата се забавя до 3.1%, докато в реално изражение е отбелязан спад от 1.1%. Средната заплата в частния сектор поддържа високи темпове на нарастване от, съответно 11.2% в номинално и 6.7% в реално изражение, благодарение най-вече на факта, че намалява броя на заетите с по-ниска квалификация и от там с по-ниски заплати.

От данните може да заключим, че високото ниво на инфлация от преди кризата, дължащи се най-вече на реализирания икономически растеж, в бъдеще няма да се повтори, а по-скоро ще се задържи на едно стабилно ниво. Това дава известна предвидимост по отношение формирането на общинския бюджет с оглед изпълнението му и позволява разчетите на заложените инвестиционни програми в общината да бъдат по-близо до реалната ситуация.

Брутният вътрешен продукт (БВП) е определящ индикатор за развитието на икономиката както на национално, така и на регионално ниво.

Таблица 3: Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по икономически сектори за област Пловдив

Показатели	Мерна единица	2010	2011	2012	2013	2014
Брутна добавена стойност (БДС)	млн. лв.	4876	5349	5376	5517	5462
<i>БДС по икономически сектори</i>						
Аграрен	млн. лв.	212	254	251	271	259
Индустрия	млн. лв.	1784	2055	1978	2078	1911

Услуги	млн. лв.	2880	3039	3147	3169	3293
Брутен вътрешен продукт (БВП)	млн. лв.	5607	6116	6213	6406	6292
БВП на човек от населението	лв.	8021	8967	9138	9440	9295

Източник: НСИ, 2010-2014

През 2009-2010 г. най-голям дял в БВП на района има област Пловдив - 53,4 % и в абсолютна стойност - 5124.3 млн. лв., а най-нисък област Смолян - 8,17 % или 783.6 млн. лв., следвана непосредствено от област Кърджали - 8,22 % или 788.6 млн. лв.

По отношение на формирания национален БВП област Пловдив дава 7,50 % за 2009 г., докато за областите Кърджали, Смолян и Хасково относителния дял е под 2 на сто.

Средната стойност на БВП/ човек от населението в Област Пловдив е 9295 лв. по текущи цени за 2015 г. Област Пловдив е с най-висока стойност на показателя, следвана от област Смолян, а с най-ниска е област Кърджали.

По принос на БВП, ЮЦР се нарежда на второ място. Този относителен дял в общи линии се запазва през целия анализиран период.

По показателят БВП на човек от население в ЮЦР няма област със стойности над средното за страната.

Таблица 4: Основни характеристики на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката в област Пловдив

Показател	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Предприятия	Брой	34 215	34 709	34 933	35 434	36 126
Заети лица ¹	Брой	194 807	193 535	191 712	194 260	197 386
Нетни приходи от продажби	Хил. лв.	16 530 659	18 165 376	18 967 408	19 491 878	21 577 050
Дълготрайни материални активи	Хил. лв.	7 954 301	8 352 963	8 629 882	8 833 636	9 064 376
Рентабилност на продажбите	%	4,3	4,5	5,4	5,1	6,6
Оперативна рентабилност	%	104,2	104,4	105,2	105,0	106,5

Изводът е, че динамиката на БВП в област Пловдив и страната като цяло през последните години се характеризира с ниска и неравномерна динамика, която е недостатъчна за постигане на устойчиво развитие. Подобен извод се потвърждава от анализа на структурата на брутна добавена стойност по сектори. Налице са значителни за района вътрешни несъответствия и дисбаланси по отношение на общия икономически потенциал и принос на отделните области.

Икономическа структура

Икономиката на община Садово също изпитва и ще изпитва въздействието на основните макроикономически фактори, формиращи бизнес средата в България. Ето защо, не е чудно, че през последните пет години развитието на местната икономика се характеризира с показатели и тенденции сходни с тези за страната ни като цяло. Въпреки това състоянието на нефинансовите предприятия на общината имат своите специфики по сектори и икономически дейности. Те са изследвани в периода 2008-2011 г.

Структурата на Брутната добавена стойност (БДС) по основните икономически сектори – *аграрен, индустрия и услуги* в районите на страната е сходна. С най-голям относителен дял от над 50 % са услугите, следващото място с около 30-40 % се заема от индустрията, докато аграрния сектор е с най-малък дял – от около 7-12 %.

Таблица 5: Относителен дял на БДС на областите, спрямо БДС на ЮЦР и страната по икономически сектори

Области	БДС по икономически сектори, %, спрямо района			БДС по икономически сектори, %, спрямо района			БДС по икономически сектори, %, спрямо района			БДС по икономически сектори, %, спрямо района					
	2011			2012			2013			2014			2015		
	с. стоп.	инд.	Усл.	с. сто.	инд.	услуги	с. стоп.	инд.	Усл.	с. стоп.	инд.	Усл.	с. стоп.	инд.	Усл.
Кърджали	16,7	5,4	7,6	18,5	6,7	7,7	20,6	5,7	7,7	17,3	6,5	7,6	16,5	6,6	7,6
Пазарджик	18,8	21,2	14,2	17,5	23,1	14,1	18,9	21,0	14,0	19,9	18,9	13,9	19,8	20,5	13,7
Пловдив	29,5	56,7	55,8	29,7	52,1	56,5	32,6	57,6	56,7	32,0	56,8	57,1	32,6	54,9	57,2
Смолян	17,2	6,7	7,1	15,9	6,8	6,9	10,2	7,4	6,7	11,5	8,4	6,6	11,1	8,5	6,7
Хасково	17,9	9,5	15,1	18,5	9,6	14,8	17,9	8,3	14,6	19,3	9,5	14,8	19,8	9,5	14,9

Източник: ПСИ, 2016

С най-голям принос в сектора на услугите е област Пловдив с дял от 57,2 % от предоставените услуги следвана от областите Хасково и Пазарджик с дялове 14,9 % и 13,7 % за 2015г. Област Пловдив е и с най-голям принос в индустриалния сектор – 54,9 %, който значително превишава приноса на област Кърджали с дял 6,6 % и област Смолян с дял 8,5 %. В аграрния сектор водещо място заема отново област Пловдив с дял 32,6 %, а на другия полюс с най-малък дял се намира област Смолян – 9,8%. Областите Кърджали, Пазарджик и Хасково са с приблизително еднакви дялове – около 20%, за 2015г.

В Общинската икономика са представени всички стопански дейности, като към 2015 г. регистрираните фирми упражняващи тези дейности са 334 броя частни фирми, които имат малък процент – 1,3% участие в общинската икономика.

Делът на произведената продукция за 2015 г. на общината разпределен по икономически сектори както следва: селското стопанство е 3,6%, преработвателната промишленост – 79,8 % и търговия и ремонт на автомобили -11,0%.

В общината няма държавни предприятия. В гр. Садово е седалището на единствената общинска фирма „Строител” ЕООД. Основните отрасли на общинската икономика са хранително-вкусовата промишленост и преработвателната промишленост.

Следва да се отбележи, че подобна тенденция, особено в условията на глобална криза, може да бъде оценена като позитивна, доколкото устойчивостта на една икономика се оценява преди всичко по функционирането на сектора на реалното производство – индустриален и аграрен сектори.

Тези данни показват, че няма значими различия между структурата на БДС в община Садово и страната ни като цяло.

Таблица 6: Икономически показатели от нефинансови предприятия в Община Садово – 2015г.

Икономически дейности	Предприятия	Произведена продукция ¹	Печалба
		11 423 573	
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	334	187918	29951
ОБЩИНА САДОВО	40	6689	1191
Селско, горско и рибно стопанство	4	779	
Добивна промишленост	48	149912	19918
Преработваща промишленост			
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	5	731	81
Строителство	150	20587	6058
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	7	2 701	
Транспорт, складиране и пощи	28	469	54
Хотелиерство и ресторантьорство			
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	11	2414	
Операции с недвижими имоти	10	121	42
Професионални дейности и научни изследвания	3		
Административни и спомагателни дейности			
Образование	11	585	182
Хуманно здравеопазване и социална работа			
Култура, спорт и развлечения	8	37	22
Други дейности			

Източник: НСИ

¹ Показателят е изчислен по методологията на Структурна бизнес статистика.

(..) Данните са конфиденциални.

От анализа на данните се установява, че с най-голям дял в нетните приходи от продажби, стойността на произвежданата продукция на предприятията с основни

икономически дейности в общината са предприятията от преработващата промишленост, на второ място – търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети и тогава селско, горско и рибно стопанство.

В периода 2009-2015г. се отчита непрекъснат растеж на нетните приходи от продажби и произведената продукция, които ясно показват, че общината е преодоляла икономическата криза. Очертана е устойчива тенденция на нарастване на икономическите показатели.

Показателен за развитието на икономиката в общината е и фактът, че паралелно с нарастването на брутната продукция в абсолютна стойност нараства и дяловото участие в общо произведената брутна продукция за Пловдивска област.

Важен показател отразяващ състоянието на икономиката на общината са основните икономически показатели на нефинансовите предприятия, най-вече такива като:

- Брой на нефинансовите предприятия;
- Общ обем на продукцията;
- Приходи от обичайна дейност.
- Нетни приходи от продажби;
- Печалби.

Данните показват, че броят на нефинансовите предприятия малко се увеличава от 2009г. когато са 325 на брой до 354 през 2012г. и намалява до 334 през 2015 г. Увеличава се и обема на произведената продукция за 2012г. спрямо 2009г. , а също така се увеличава и печалбата през разглеждания период.

Структура на икономиката

За анализирания период стойностите на показателите по основни сектори очертават изразен потенциал и реален принос на сектора на услугите в икономическото развитие на общината. В структурата на брутната добавена стойност за периода 2009 – 2015г. за страната, приносът на общината по икономически сектори се характеризира със сравнително малък дял в съвкупната добавена стойност. Забелязва се положителна тенденция на икономически растеж за периода 2009 – 2015 година. Налице е увеличаване на процентното отношение на БДС за община Садово спрямо този за страната и област Пловдив.

По отношение на структурата на предприятията от нефинансовия сектор в община Садово през периода 2009 – 2015г. преобладават микрофирмите (до 9 заети), малките фирми (от 10 - 49 заети) – 16 на брой и 9 средни предприятия (от 50-249) заети. Наблюдава се известно преструктуриране на предприятията по големина според броя на заетите в тях. Общият относителен дял на фирмите в община Садово представляват 0,92% от тези в областта, които са 36126.

Таблица 7: Икономически показатели от нефинансови предприятия (нефинансов сектор)

Община	Произведена продукция ¹	Печалба
1. Садово	187918	29951
3. Общо за областта	21 577 050	1424082
4. Относителен дял на община Садово спрямо областта (в %)	0,87%	2,1%

Източник: Община Садово

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Териториалните различия при създаването на БДС по основни икономически сектори във вътрешнорегионален план са много високи.
- Структурата на регионалната икономика на община Садово създава необходимост от поддържане на устойчив и висок темп на нарастване на сектора на услугите, преструктуриране и нарастване на инвестициите, разширение в индустриалния сектор и по-специално на промишленото производство.

Разходи за придобиване на ДМА

Според основните икономически показатели от второто полугодие на 2008 г. до настоящия момент България, в това число и община Садово, са засегнати от световната криза, като това обхваща всички сфери на икономиката, сериозни проблеми възникват в реалния сектор, финансовия сектор и социалната сфера, като от второто тримесечие на 2009 г. българската икономика навлиза в рецесия, съпроводена със замразяване на инвестиционните програми.

Таблица 8: Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи

Област/община	(Хил.лв.)				
	2011	2012	2013	2014	2015
Садово	13 075	14 849	17648	16126	21342
Област Пловдив	1 462 458	1 709 472	1554370	1639346	1772948

Източник: Община Садово, НСИ

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) в община Садово в края на 2015 г. нарастват на 21342 хил.лв, което е с 24,4% повече спрямо

2014г. За Пловдив се наблюдава увеличаване на ДМА от 1 639346 хил.лв на 1772948 хил.лв., което е нарастване с 7,5% спрямо 2014 г. .

Разпределението на ДМА в нефинансовите предприятия на община Садово бележи почти постоянен ръст, което е предпоставка за устойчивото развитие на предприятията в общината - разширяване на дейността им и подобряване на технологичния процес.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Разходите за придобиване на ДМА както на регионално, така и на областно ниво за анализирания период (2010-2015 г.) нарастват .

Преки чуждестранни инвестиции

Друг важен показател за състоянието на икономиката на областта е обема на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в нефинансови предприятия с натрупване по икономически дейности. Тук при оценката по този показател ключовият термин е „по отделни дейности“, тъй като той отразява структурата на ПЧИ. Известно е, че колкото по-висок е делът на ПЧИ във високотехнологични дейности с висока степен на добавена стойност, това означава по-добри възможности за по-високи норми на печалба, а отгук по-високи данъци, по-високо качество на заетата ръка и по-големи шансове за развитие.

ПЧИ са основен източник на икономически растеж чрез прякото им въздействие върху брутния вътрешен продукт, разкриване на нови работни места и стимулирането на трансфера на технологии, управленски и организационни знания. През периода 2010-2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната остават на относително ниско ниво, така е и в община Садово.

2.2. Структура на общинския бюджет

Общински финанси

Един от ключовите въпроси в развитието на местното самоуправление са проблемите на местните финанси и самостоятелност.

Местните финанси са парично отражение на организацията и взаимоотношенията, в които влиза общината при осъществяване на дейността си. Финансовата децентрализация в България се основава на следните принципи :

- ясно разграничаване на разходните отговорности на държавата и общината ;
- остойностяване на разходните отговорности на държавата с разработени от МС стандарти;
- същностни промени в ЗМДТ, насочени към предоставяне на пълни правомощия на общините относно администриране и събиране на местните такси.

Общинския бюджет е годишен финансов план, включващ паричните взаимоотношения в които влиза общината при осъществяване на дейността си. В процедурата по съставянето участват освен общинска администрация и общински съвет и населението.

Във връзка с анализа, бюджетните средства на Община Садово са разгледани 2009 - 2017 г. Разглеждани са действително постъпилите и изразходвани средства от отчетите за касово изпълнение.

Таблица 9: Структура на приходите в хил. лева

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Данъчни приходи	265	332	433	434	596	561	624	971	990
Неданъчни приходи	728	895	889	1115	1318	1271	1422	1634	1820
Трансфери от/за бюджетни сметки	497	409	99	61	-12	194	52	-122	-101
Извънбюджетни сметки						143	140	84	
Субсидии от държавния бюджет	9078	4396	4379	5957	5300	7374	5934	6448	7430
Финансиране на дефицита/излишъка	-1051	673	816	-1032	828	-170	75	-152	416
Общи приходи	9517	6705	6616	6535	8030	9372	8247	8864	10555

Източник: Община Садово

Данните показват, че през разглеждания период 2009 – 2017 г. собствените (данъчни и неданъчни) приходи нарастват, като през 2017 г. достигат : данъчни приходи – 9,38%, а неданъчните – 17,24%. Най – голям дял в приходите в общинския бюджет през целия период имат субсидиите от държавния бюджет.

Таблица 10: Структура на субсидиите от държавния бюджет

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Общи субсидии	3201	3305	3614	3767	4193	4254	4588	5003	5321
Обща изравнителна субсидия	797	932	932	932	936	1028	1032	1049	1066
Целеви субсидии за капиталови разходи	129	109	108	1173	173	1985	225	294	325
Възстановени субсидии за ЦБ									
Субсидии от държавния бюджет	4127	4346	4654	5872	5302	7374	5934	6448	7430

Източник: Община Садово

Общите субсидии от държавния бюджет е най-висок през 2017г., когато неговия дял представлява 71,62% от субсидиите от държавния бюджет. По – малък дял заемат обща изравнителна субсидия – 14,35%, целеви субсидии за капиталови разходи – 4,37%

Таблица 11: Анализ на бюджета на общината Общински бюджет – Садово за 2011 – 2017 г./разходи/

Разходи по дейности	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015	2016	2017
	отчет	отчет	отчет	отчет	отчет	отчет	план
1. Образование, в т.ч. капиталови разходи	3564/266	3607/298	4723/1098	4039/127	4090/65	4615/63	5048/55
2. Здравеопазване, в т.ч. капиталови разходи	66/10	49	50	81/17	50	58	258
3. Об. Агенция за СП (в частта за заведения към общината), в т.ч. капиталови разходи	169	180	334/26	462	378	354/27	437/15
4. Култура, в т.ч. капиталови разходи	173/51	144	239/39	411/185	238/10	234/31	198/5
5. Административни дейности към нея, в т.ч. капиталови разходи	1298/69	1240/19	1315/35	1392/39	1591/29	1678/150	1651/54
6. Отбрана и сигурност	26/	40/6	38	39	52	60	816
7. Благоустройство и чистота	1028/215	1041/186	1145/257	2792/1823	1753/538	1719/518	1958/628
8. Икон. дейности-пътища, сл. стопанство	292/144	231/63	183/67	129/59	151/85	122/44	84/50
9. Лихви, резерв		3	3	20	16	24	105
Общо разходи, в т.ч. капиталови разходи	6616/755	6535/572	8030/1522	9372/2250	8247/727	8863/832	10555/808
Относителен дял на капиталовите разходи %	11.41%	8.75%	18.95%	24,01%	8,82%	9,39%	7,66%

Източник: Община

Садово

Тъй като при разглеждането на приходната част бе отчетен растежът на бюджета през годините и поради това, че приходите са равни на съответните разходи, при разглеждането на разходната част са анализирани процентните съотношения на различните типове разходи към общия размер разходи и изменението на тези съотношения през годините.

Таблица 12: Общо разходи

Общо разходи	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	9517	6704	6616	6526	8031	9372	8247	8864
Общо разходи (общински разходи)	4690	2272	2549	2646	2663	4592	3381	3634
Дял на разходите за общински дейности в общите разходи %	42.28	33.89	38.53	40.54	33.16	49	41	41

Прави впечатление, че дяловото участие на общинските разходи за 2009г. представляват 42,28% от общите разходи, като през периода 2010г. намаляват на 33,89% . През 2011 – 2012г. започват да се покачват съответно на 38,53% и 40,54%. Дяловото участие на разходите за общински дейности през 2013г. намаляват и достигат до 33,16% от общите разходи, а през 2014,15 и 16 се стабилизират над 40%.

Най-голямата част от бюджета се изразходва за образование, в т.ч. капиталови разходи следвани от административни дейности към нея, в т.ч. капиталови разходи и благоустройство и чистота.

Общинска собственост

Общинската собственост е базата, върху която всяка община изгражда своята дейност и своята политика. Управлението и разпореждането с общинската собственост са едни от най-значимите функции на общината и общинския съвет. Идентифицирането на общинската собственост, разделянето ѝ от държавната собственост, както и управлението и разпореждането с нея е от първостепенна важност за нормалното функциониране на общината. Това е един сложен и продължителен процес, правно регламентиран от действащото законодателство, което само по себе си е в процес на доразработване и прецизиране.

Таблица 13. Земи, според формата на собственост и стопанисване към 13.03.2014 г. Община Садово

№ по ред	Землище	Частна, юридически лица и смесена		Общинска		Държавна		Стопанисвана от общината	
		дка	%	дка	%	дка	%	дка	%
1.	Садово	9 527	63	1 804	12	3 804	25	0,401	0,003
2.	Кагуница	16 996	75	3 133	14	2 635	11	-	-
3.	Богданица	15 723	71	1 955	9	3 278	15	1 108	5
4.	Кочево	5 446	79	1 331	19	151	2	-	-
5.	Поповица	10 529	68	2 286	15	2 505	16	212	1
6.	Болярци	18 522	83	2 584	12	999	4	245	1
7.	Милево	14 231	77	2 498	13	1 826	10	-	-
8.	Селци	7 542	68	1 927	17	1 629	15	-	-
9.	Ахматово	9 597	74	1 599	12	483	4	1 322	10
10.	Караджово	12 074	88	1 332	10	286	2	-	-
11.	Моминско	2 908	73	949	24	134	3	-	-
12.	Чешнегирово	19 978	72	3 103	11	4 638	17	-	-
	Общо:	143 073		24 501		22 368		2 887,4	

Източник: Община Садово

Към момента актуваната от общината земя е 24 501 дка. От нея 2 887,4 дка са стопанисвани от общината. Издирването и актуването на общинската собственост е един непрекъснат във времето процес, който ще продължава в бъдещето.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- В разходите на община Садово преобладават делегираните от държавата дейности.
- Развитието на общината се осъществява в условията на определен дефицит на финансов ресурс.
- Собствените (данъчни и неданъчни) приходи през отделните години е в границата на 10 - 23% .
- Разходите са осъществявани в рамките на разполагаемия финансов ресурс, което е критерий за осъществяване на строга и разумна финансово-бюджетна политика в общината.

2.3. Отраслова структура на общинската икономика

Водещ промишлен отрасъл е хранително – вкусовата промишленост, която се развива на основата на преработката на местни земеделски суровини.

Обликът на промишлеността в общината се дава от предприятия свързани със селско-стопанско производство и преработка :

с.Болярци

„Димитрови“ ООД - Предмет на дейност – Производство на фуражи;

„Есетра комерс“ : ООД - Предмет на дейност – Търговия на дребно с риба , рибни продукти , ракообразни и мекотели;

„Елана – Харт“ ООД - Предмет на дейност – Производство на полиетиленови изделия;

„ Ивко Трейд“ ООД - Предмет на дейност – Производство на перилни препарати;

„Ламарина 2005“ ЕООД - Предмет на дейност – Архитектурни и инженерни дейности;

с.Катуница

„Винпром Пещера „ АД - Поделение – Спиртна фабрика – с.Катуница - Предмет на дейност – Производство на спирт;

„Куминяно фрук“ ООД - Предмет на дейност- Фабрика за замразяване на плодове и зеленчуци;

„Биосет“ ООД - Предмет на дейност – Производство и пакетаж на нишестета , подправки и други артикули за домашното сладкарство; с.Кочево

„Булгарфрост“ АД - Предмет на дейност – Производство и търговия със замразени плодове и зеленчуци; с.Милево

„Галус -2004“ ЕООД – обект – Кланница; с.Милево - Предмет на дейност – Добив и преработка на месо от домашни птици;

„Екоплод Милево“ ООД - Предмет на дейност – Производство и търговия с плодове и зеленчуци;

с.Чешнигирово

„Семенарска къща – Садово“ ООД - Предмет на дейност – селекция , сортоизпитване , сортоподдържане и семепроизводство;

„Илтокони“ ООД - Предмет на дейност – отглеждане , събиране и разпространение на билки , чайове , подправки и други;

гр.Садово

СД„ХИК-91-Пацев с-ие“ - Предмет на дейност- производство на полиетиленови изделия

„Тридекс“ ЕООД - Предмет на дейност – производство и търговия с полиетиленови изделия;

„България политийн индъстрийс“ ЕООД - Предмет на дейност – производство на полиетиленови изделия;

ЕТ „ Чериса – Черешка Иванова” - Предмет на дейност – търговия с ядки;

„Банко – 89“ ООД - Предмет на дейност – търговия с ядки;

„Сажанд“ ООД - Предмет на дейност – търговия с ядки;

„ Пластика – 85 – Ненко Радев“ ЕТ - Предмет на дейност – консервиране на плодове и зеленчуци;

РПК „ Наркооп“ - Предмет на дейност – търговия на дребно предимно с хранителни продукти;

Структурните промени в работната сила и в нетните приходи от продажбите показват, че процесът на реструктуриране на икономиката в Общината е в посока на развитие на жизнеспособни и високо адаптивни малки и средни предприятия базирани на местни суровини, чрез съхраняване на жизнени традиционни промишлени отрасли и развитие на алтернативни производства.

Селско стопанство

Съгласно данни на НСИ общата територия на Община Садово е в размер на 192 859 дка, от които земеделската земя е 146 688 дка, в т.ч. обработваема 135 611 дка и поливна 64 097 дка, а горската възлиза на 5 908,16 дка. Експлоатацията на останалата територия е свързана с транспорта и инфраструктурата, водни течения и водни площи, населени места и т.н.

Таблица 14: Разпределение на земята по фондове за община Садово към 18.07.2017г.

ФОНД	ИМОТИ БРОЙ	ДЕКАРА	ПЛОЩ %
Обща площ – Община Садово	32187	192 858 , 280	100
1.Селскостопански фонд	30186	159 939,750	82,536
2.Горски фонд	378	6073,003	3,149
3.Фонд „Населени места „	24	12085,032	6,266
4.Фонд „ Водни течения и водни площи „	957	11677,000	6,055
5.Фонд „ За нуждите на транспорта	624	3 842 ,864	1,994
6.Обработваема земя		135 611,000	

Източник: Община Садово

Местната икономика е доминирана от земеделието, от което са застъпени зеленчукопроизводството , овощарството и в по – малка степен отглеждането на зърнени и технически култури. Регистрирани са многобройни стопански субекти, но повечето от тях са с неголеми производствени възможности.

Селското стопанство в община Садово има важна роля за цялостното ѝ развитие. В него е произведена 11 % от брутната продукция на общината и са реализирани 18 211 хил.лв. приходи от продажби. Произведената продукция 14 013 хил.лв.и печалба от 5 994 хил.лв. Независимо от по - малкото му дялово участие в структурата на брутната продукция, за голяма част от населението този отрасъл остава основен източник на доходи.

В селскостопанския сектор реализираните нетни приходи от продажби за разглеждания период възлизат на 13 275 хил.лв.

Таблица 15: Размер и структура на земеделските земи в Община Садово към 13.03.2017г.

Показатели	Размер дка	Брой имоти
Ниви	127666	24445
Трайни насаждения	7649	2221
Естествени ливади и пасища	10958	733
Всичко земеделски земи	146273	27399

Източник: Община Садово

Общата територия на общината е 192 858,280 дка, 159 939,750 дка, от нея е земеделска територия. Стопанисваната земя е 146 273 дка, което е един много висок показател, сравнен с областта и страната. 127 666 дка се падат на нивите, а 7 649 дка на трайните насаждения, включително лозя (с тенденция към разширяване), 10958 дка са мери и пасища.

В структурата на селското стопанство основното производство е на зърнено-житните култури /пшеница, ечемик, царевица, ръж, овес, слънчоглед/, формиращи около 30% от приходите, следвани от фъстъкопроизводството с около 25%, производството на дини, пъпеши и зеленчукопроизводството /домати, пипер, зеле, краставици/ с около 20%, животновъдството и др. През последните години се наблюдава развитие и разширяване на лозовите масиви и овощните насаждения, свързано с реализирани инвестиции по ПРСР.

Основните проблеми както и за цялата страна за устойчиво земеползване от една страна са маломерните и разпокъсани земеделски площи, а от друга – разрушения хидромелиоративен фонд. В посока на преодоляване на първия проблем са действащите на територията на общината кооперации и едри арендатори, а за решаване на втория е необходима активна държавна политика.

Най-важен както за сегашното, така и за бъдещото развитие на сектора е Институтът по растителни генетични ресурси “Константин Малков” – Садово. ИРГР разполага с национална генбанка, ботаническа градина, производствено-експериментална база и специализирани лаборатории.

Институтът е представител на България в Европейската програма по генетични ресурси, участва в Комисията по генетични ресурси за прехрана и земеделие към ФАО/CGRFA/, Консултативна група по международни агрономически изследвания, Европейската асоциация за изследвания в растителната селекция/Eucafrica/. ИРГР – Садово влиза в състава на Южен централен регионален агротехпарк с център гр. Пловдив.

Под влиянието на института, както и на благоприятните почвени и метеорологични условия, общината е водеща в производството на фъстъци в национален мащаб.

Животновъдството до края на 2016 г. се развива основно от индивидуални собственици на животни и може да се отнесе към т.н. "дребно животновъдство" – в индивидуални стопанства. То покрива преобладаващия дял в статистическите количества. На територията на общината има няколко по-големи животновъдни и птицевъдни ферми, които са основната причина броя на отглежданите животни да бъде относително постоянен и дори да нараства. Това са:

ЕТ"ДАП – 91 – Деян Павлов" - Предмет на дейност: Птицеферма за отглеждане на подрастващи и кокошки – носачки;

„Галус -2004 „ ЕООД – обект – Клавница с.Милево - Предмет на дейност – Добив и преработка на месо от домашни птици;

„Елит – 95 „ ООД - Предмет на дейност – Кравеферма;

„Даник“ ООД - Предмет на дейност – Ферма за отглеждане на патици;

„МИЗ“ ООД - Предмет на дейност – Ферма за отглеждане на патици – мюлари.

Независимо, че селското стопанство има скромнен дял в общинската икономика, този сектор, от една страна е важен източник на доходи на населението, а от друга, недостатъчно използвана предпоставка за поддържането на част от промишлената функция на Общината–мляко и месо–преработка, преработка на фъстъци и др.

Изводи и обобщения

- Растениевъдството има структуроопределящ характер за община Садово. Поради значението си за изхранване на населението следва да се полагат усилия за окрупняване на маломерните парчета земя, както и за подобряване на почвеното плодородие;
- Наличието на ливади, мери и пасища дава основание да се очаква развитие на специфично животновъдство насочено към екологични ниши на пазара;
- Невъзможността да се постигнат конкурентни цени на животинската продукция изисква предприемане на мерки, които да позволят сертифицирането на животинската продукция като екологично чиста.

3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

3.1. Демографски анализ

Демографското развитие на общината през последните десет години се обуславя от множество фактори, един от които е финансова и икономическа криза. Демографските проблеми, валидни в национален мащаб, важат и за общината - отрицателен естествен прираст, емиграция, обезлюдяващи се периферни територии.

Гъстота и вид на жилищата

При последното преброяване на населението от 2016г. в община Садово живеят 14 773 души. Населението намалява от 1965г., когато общината е била с най - многобройното си население, като през 1985г. е с 2 121 души по-малко от 1965г., през 2001г. намалява с 1 136 души спрямо 1985г. и през 2011г. намалява с 1 182 души спрямо 2001г.

Таблица 16: Движение на броя на населението 2012-2016г.

година	2012	2013	2014	2015	2016
население	15 369	15 225	15 043	14 940	14 773

Източник: НСИ, 2017 г.

В периода 2001-2011г. постоянното население на община Садово намалява с 7,41 % от 16 786 души на 15 604 души, а от 2012г. с 15 369 до 2016 г. с 4,03% на 14 773 души.

Таблица 17: Информация за населението в община Садово към 31.12.2016г.

Община	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Садово	14 773	7 331	7 442	2 476	1 251	1 225	12 297	6 080	6 217

Източник: НСИ, 2017 г.

Съществен проблем по отношение устойчивото развитие на общината е струпването на населението в по-привлекателните райони и обезлюдяването на по-слабо развитите, особено в условията на икономическа криза. В този контекст, регионалната политика трябва да се насочи към подобряването на условията за живеене и бизнес в общината, където сега се наблюдава отлив на население, с оглед задържането на населението и по-добро използване на вътрешен потенциал за развитие.

Община Садово има 12 населени места с общо население 14 773 жители (31.12.16г.) от които единствения град е Садово. Най – многобройно е населението на с. Болярци, а най – малко са жителите на с. Ахматово.

Намаляването на населението на общината се дължи на отрицателния естествен прираст и външна миграцията. Тази ситуация може да се обясни с националните тенденции и местните характеристики на икономиката.

Разликата между отделните населени места, очертава негативна тенденция на депопулация в малките населени места, като някои от тях са загубили над 50% от постоянното население. Общата тенденция, която се наблюдава, е че за по-малките населени места, населението намалява с по-бързи темпове в сравние с градските центрове в обособената територия. Това се дължи като на миграционните процеси, така и на по-ниската раждаемост и по-високите нива на смъртност в селата.

Раждаемост, смъртност, естествен прираст и механично движение на населението

През последните три години е регистриран по-голям брой на жените спрямо мъжете, като този превес се засилва със всяко следващо преброяване. Твърдението се потвърждава и от броя мъже на 1000 жени, които показва намаляването на броя на мъжете със всяка следваща година.

Таблица 18. естествен прираст на населението през 2016 г. по пол:

Община	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Садово	157	90	67	240	120	120	-83	-30	-53

Източник: НСИ 2017г.

Таблица 19. Механичен прираст на населението през 2016 г. по пол:

Области Общини	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени

Области Общини	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Садово	161	69	92	245	105	140	-84	-36	-48

Източник: НСИ 2017г

Основните причини са отрицателния механичен прираст (по-голям брой изселено от заселено население) и отрицателният естествен прираст (по-голям брой умрели от живородени). Естественият прираст през периода 2016 е със стойност (-83 души), а механичния – (-84 души). Това означава, че общината привлича по-малко нови жители в сравнение с тези, които я напускат. Промените в естествения и механичния прираст през последните години немогат еднозначно да „гарантират“ стабилно запазване или нарастване на населението на общината.

Разглеждайки динамиката на раждаемостта за периода 2010 – 2012 година е характерно, че в началото на периода раждаемостта намалява. Сравнявайки 2010 с 2011 година се наблюдава увеличение с 19 деца. Живородените на територията на общината за 2016 година са 157.

За 2016 година починалите на територията на Община Садово са 240.

През периода 2010 – 2012 година в община Садово се наблюдава по-голям брой на изселили се спрямо заселили. Най-голям брой изселени има през 2010г. – 294 души, а най-малко през 2011г. – 173 души. Изселените за 2016г. са 245

Процесите на стареене, в община Садово са сходни с тенденциите наблюдавани в ЕС и България. Едва 16,21% от населението в общината е на възраст между 0-14 г., което показва, че процесите на застаряване на населението са силно изразени.

В същото време населението извън трудоспособна възраст (65+) през 2012 г. е 25,78%. Установената тенденция на застаряване подсказва, че процеса на застаряване ще се задълбочават, независимо от слабата положителна тенденция.

Таблица 20. Население под, във и над трудоспособна възраст* към 31.12.2016 г. по области, общини и местоживееене

Община Възрастови категории	Общо			В т.ч. в града		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени

Община Възрастови категории	Общо			В т.ч. в града		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Садово	14 773	7 331	7 442	2 476	1 251	1 225
Под трудоспособна възраст	2 394	1 234	1 160	439	231	208
В трудоспособна възраст	8 570	4 645	3 925	1 464	790	674
Над трудоспособна възраст	3 809	1 452	2 357	573	230	343

Източник: НСИ

Анализът на структурата на населението на община Садово през към 2016 г. в зависимост от критерия под, в или над трудоспособна възраст показва няколко тенденции:

- Неустойчива колебателна тенденция относно относителния дял на населението над трудоспособна възраст, която се движи в границите на 26 – 28% от общия брой на населението;
- Тенденция на задържане на дела на населението под трудоспособна възраст в общия брой на населението в границите на 15 – 17%;
- Тенденция на относително задържане на дела на населението в трудоспособна възраст в границите на 56 – 59% от общия брой на населението.

Основните тенденции в демографските процеси в общината са сходни с националните, като разликата е в силата на тяхното проявление. Това определя и приликата в бъдещото развитие на население, детерминирано от инерционността на демографските процеси – населението на обособената територия на община Садово ще продължи да намалява в краткосрочен и средносрочен план. Намалението на повъзrastовата смъртност няма да компенсира влиянието от преминаването на поколенията от една възрастна група в друга, което ще се отрази в намаляване и застаряване на трудоспособния контингент. Емиграционните процеси ще се влияят най-вероятно от икономическото развитие на региона.

Възrastова структура на населението

Възrastовата структура на населението в общината е неблагоприятна. Нараства броят и дялът на възрастното население за сметка на това от младите генерации. Възrastовата структура на населението в община Садово е напълно идентична с тази за страната.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизашите в трудоспособна възраст (15-19 г.) и броя на излизашите от трудоспособна възраст (60–64 г.). Общо за страната това съотношение е 70. В община Садово нивото на коефициента на демографско заместване е 86, което е по-високо от това за страната.

Демографските промени (промени във възрастта и структурата на работната ръка, засягащи икономическата ефективност и миграционните процеси) са сред четирите ключови предизвикателства за районите в Европа. Индексът на уязвимост от демографски промени е показател, с който се отчита делът на възрастното население над 65 години, дела на трудоспособното население, възрастовата структура на населението и намаляването на населението.

Етническата структура на населението според резултатите от преброяването на населението от 2011 г. е следната: българската етническа група обхваща 79.81 % от общото население на Южният централен район, турската етническа група – 13.18%, ромската – 5.17%, като “други” се самоопределят 0.65 % от живеещите в областите в обхвата на района.

Таблица 21: Етническа структура на населението на община Садово

Година	Общо население	Българска	Турска	Ромска	Друга	(Брой)	
						Непоказано (Неотговорили)	Не се самоопределя
2001	16 786	14 210	522	1 985	39	24	6
2011	15 604	10 932	397	795	22	3 398	60

Източник: Община Садово

В периода между двете преброявания от 2001-2011 българската етническата група бележи спад, докато турската и ромската етнически групи бележат нарастване.

Етническата структура на населението на община Садово според резултатите от преброяването на населението от 2011 г. е следната: българската етническа група обхваща 70,1 % от общото население, турската етническа група – 2,5%, ромската – 5.1%, като “други” се самоопределят 0.14 % , неотговорили 21.8% и несамоопределили се – 0.4% от живеещите в общината.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Днешното демографско състояние на района е резултат от продължително действие на множество фактори и влияния. Една част от тях са свързани с общи тенденции в

демографското развитие на европейските страни - намалена брачност и раждаемост, засилена урбанизация, а други - със специфичните особености на развиващите се страни и страни в преход - увеличена смъртност и интензивна емиграция;

- Утвърждават се негативни тенденции в естественото развитие на населението, изразяващи се в ниска раждаемост на населението и относително висока смъртност. Към тези фактори следва да се добави и въздействието на външната миграция, която пряко и косвено, също допринася за влошаване на демографската ситуация;
- Икономическата криза, в която се намира България, дава отражение в задълбочаването на демографските проблеми, свързани с процесите на раждаемост, смъртност, миграция на населението и не на последно място, задълбочаването на диспропорцията в териториалното разпределение на населението.

3.2. Икономическа активност на населението на пазара на труда

Относителна мярка за степента на участие на населението в пазара на труда е коефициентът за икономическа активност, изчислен като отношение на броя на икономически активните лица към населението във възрастовата група 15-64 навършени години.

Таблица 22: Безработица и заетост на национално ниво

Пазар на труда		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Коефициент на безработица ^{4.1}	%	6,8	10,3	11,3	12,3	12,9	11,4	9,1	7,6
Коефициент на безработица - мъже	%	7,0	10,9	12,3	13,5	13,9	12,3	9,8	8,1
Коефициент на безработица - жени	%	6,6	9,6	10,1	10,8	11,8	10,4	8,4	7,0
Коефициент на заетост 15+ години ^{4.2}	%	49,4	47,9	46,6	46,6	46,9	48,0	49,1	49,3
Коефициент на заетост 20 - 64 години	%	68,8	64,7	62,9	63,0	63,5	65,1	67,1	67,7

В периода 2009-2013 г. за страната коефициентът на безработица трайно расте като достига 12,9 и респективно коефициента на заетост намалява до 63,00. В периода 2014-2016 години коефициента на безработица намалява и достига 7,6, а този на заетост 67,7, като нивата остават по- лоши от тези за 2009 г.

Относителен дял на безработните в община Садово

През последните години равнището на безработица в община Садово се запазва, дори намалява. Променена е и структурата на безработицата тъй като на пазара на труда излизат все повече високо квалифицирани специалисти със специфични умения,